

3. Куценков В. И. Декоративная живопись : учеб. пособие. Екатеринбург : Изд-во ГОУ ВПО «Рос. гос. проф.-пед. ун-т», 2008. 106 с.
4. Маньковська Л. «Тайна вечеря» автомобільною фарбою: як латвійська художниця прикрашає храм на Тернопільщині. «5 канал». URL : <https://www.5.ua/regiony/ikony-ternopil-184573.html> (дата звернення : 08.04. 2019).
5. Парраман Х. М. Аерографія для художників. Москва : Родничок, 2001. 143 с.

Луца Р.

Науковий керівник – доц. Тютюнник І. С.

СКУЛЬПТУРИ ДЖЕФФА КУНСА

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть масового поширення у світовій культурі набуло явище так званого «публічного мистецтва». Як стверджують мистецтвознавці, public art «перебуває на перетині художніх, урбаністичних, технологічних, соціальних і економічних процесів і слугує індикатором сучасних соціокультурних змін» [2, с. 78]. Поряд з традиційними фігуративними скульптурами, концептуальними, абстрактними об'єктами, творами, які апелюють до соціальних аспектів, несуть меморіальне, чи виключно естетичне навантаження у культурі постмодернізму розвивається і нео-поп арт. Виникла ця течія у 1980-ті роки як реакція на концептуалізм мінімалізм. Нео-поп не є принципово новим художнім явищем, а швидше являє собою еволюцію поп-арту з його інтересом до предметів масового вжитку і знаменитостей популярної культури (скульптури Катаріни Фріч, Джеффа Кунса, Деніела Едвардса та ін.) [3].

Мета статті – висвітлити стилістику напряму нео-поп на прикладі робіт Джеффа Кунса і з'ясувати їхнє значення у світовому мистецтві.

Відомі нам ще з дитинства, надувні кульки приносили велике задоволення, коли брали їх в руки і наповнювали повітрям, дмухаючи щосили. Джефф Кунс це «повітряне диво», зробив справою усього свого життя. Він навчився надувати метал роблячи його легкими і неперевершеними.

Ще з самого дитинства він знав, що своє життя поєднає з мистецтвом і тому закінчив Мерілендський художній коледж. Дивакуватий хлопець з червоним волоссям і вусами як у Сальвадора Далі не дуже цікавило класичне мистецтво і тому свою нестримну фантазію він, ще в роки свого студентства почав відтворювати у корпорації Jeff Koons, де втілював найбільш дивні і дорогі задуми, які вимагали важких технічних рішень. Було складно розпочинати нову справу без допомоги і підтримки, тому він опирався винятково на свою фантазію та творчу уяву. Перші свої роботи він виконав у стилі ready-made, що в перекладі означає як «готові речі». В цьому стилі працював Марсель Дюшан, відомий своєю скульптурою «Фонтан», але Кунс не пішов у напрямку сюрреалізму, як Сальвадор Далі з якого він черпав творче натхнення і навіть хотів бути схожим на нього, а все ж таки хотів створити свій витвір мистецтва, який принесе йому визнання серед тогочасних митців. Відомою стала серія об'єктів Джеффа Кунса «Рівновага» (1985 р.). Ці роботи складаються з ряду м'ячів, викладених у воді. Трішки пізніше він вдосконалив цю роботу і дав іншу назву «Три м'ячі 50/50 Бак», де резервуар залитий на половину водою. Створити цю роботу було не так вже і просто, як здається на перший погляд. Художник повинен був чітко розрахувати співвідношення питної і соленої води в боксі, тому неодноразово консультувався з цього питання з лауреатом Нобелівської премії Річардом Фейманом. Метою робіт було створити ефект невагомості, речей, які позбавлені земного тяжіння, тому в подальшому він замінив воду на важкий нержавіючий метал, але відчуття легкості робіт не була втрачена. Він покривав метал кольоровим блиском, щоб скульптура здавалася більш легкою. В техніці «надувної» сталі була виконана робота Balloon Dog, у вигляді фігурки зі скручених повітряних кульок. Ще одна його робота, яка виділялася серед інших це «Цуценя» (1992 р.), виконана з живих квітів висотою близько тринадцяти метрів.

Скульптура американського художника Джеффа Кунса «Балерина, яка сидить» (1917 р.), розташована поблизу Рокфеллер-Центру в Нью-Йорку, дуже нагадує фарфорову статуетку української майстрині Оксани Жникруп (іл. 1). Схожість помітив грузинський художник Ладос Почхуа, розповівши на Facebook, що Кунс із асистентами просто збільшив фарфорову роботу української майстрині, забувши повідомити про авторство [4]. Нова скульптура – збільшена копія із металу його давнішої дерев'яної роботи серії «Старовина». Кунс розповідав, що на

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

створення його надихнула фарфорова статуетка, «знайдена на російській фабриці», йдеться на Artnet [4]. Оксана Жникруп переважно працювала у жанрі скульптури малих форм, чим вплинула на розвиток фарфорової пластики в Україні 2-ї половини ХХ ст. Майстрині імпонували ліричні теми, світ балету, танцю, цирку. Проте мистецтвознавці вважають, що американський скульптор свідомо використовує знахідки інших митців, таким чином пропагуючи колективну творчість як символіку часу (до речі, скульптор створив студію-завод у Нью-Йорку, де очолив штат з більш ніж 30-ти співробітників, кожен з яких відповідав за окремі аспекти його роботи; тут простежується явний зв'язок з «Фабрикою» Енді Уорхола).

Кунс зробив звичайні повітряні кульки родзинкою своєї творчості, завдяки їм прославився, і в 2013 році на аукціоні Крісті продав роботу «Собака» за 58,4 мільйонів доларів, став володарем титулом «найдорожчої роботи в світі живого художника» (іл. 2). На цьому він не зупинився, оформив обкладинку альбому Леді Гаги Артрор, співпрацював з Н&М у випуску сумок з принтом у вигляді Balloon Dog (повітряної собаки).

Іл. 1. Прототип та скульптура Джеффа Кунса «Балерина, яка сидить». 2017 р. Висота – 13,7 м.

Іл. 2. Джефф Кунс. Собака. 2013.

Отже, творчість американського скульптора Джеффа Кунса є прикладом сучасного епатажного ленд-арту, яскраво відображає лінію постмодернізму – трансавангарду. Рисами такого мистецтва виступає його незалежність від глобальних проблем та змістовності, від необхідності бути транслятором ідей; наявність ознак вторинності образотворчого поля; цитування та компіляція; декоративна химерність; відсутність яскраво вираженого повідомлення; гігантоманія.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гомпеч В. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі. Київ : Art Huss, 2017. 528 с.
2. Мусієнко Н. Publicart: комунікація мистецтва з громадою. Образотворче мистецтво. 2019. № 1. С. 76–78.
3. Нео-поп. Википедія. URL : <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/309753>
4. У «Балерині, що сидить» Кунса помітили плагіат української фарфористки Жникруп. Українська правда життя. URL : <https://life.pravda.com.ua/culture/2017/05/23/224329/>

Климишин Х.

Науковий керівник – доц. Тютюнник І С.

РОЗПИС ТЕРНОПІЛЬСЬКИХ ЖИТЛОВИХ ІНТЕР`ЄРІВ

В умовах сьогодення художній розпис як інтер`єрів, так і екстер`єрів набув великої популярності. В житлових приміщеннях оздоблюють усі поверхні: стіни, стелю, підлогу, сходи, колони. Такі стінописи надають помешканню ексклюзивності, слугуючи своєрідними великоформатними картинами, дозволяють також візуально розширити приміщення, зробити його світлішим та яскравішим. Допоміжною функцією розпису є виправлення та приховування дефектів, нерівностей стін.

Існують дослідження українських народних стінописів Олександра Найдена (Орнамент українського народного розпису, 1989) та періоду кінця XIX – початку XX століття [1, 4]. Розписи ж сучасних помешкань досі не ставали об`єктом уваги мистецтвознавців, що й формує актуальність нашого дослідження.

Мета статті – висвітлити тенденції художнього розпису житлового інтер`єру на прикладі робіт тернопільських художників. Для досягнення мети плануємо виявити художньо-стилістичні особливості та тенденції авторського розпису в інтер`єрі.

Розписи за характером образотворчих мотивів поділяються на фігуративні та абстрактні. Частіше в громадських інтер`єрах використовують перший вид. Переважно це реалістичні пейзажі. За способом побудови простору на площині розписи є: пластично-площинні, глибинно-образотворчі та багатоплоскові-глибинні.

За характером заповнення площини стінописи можуть бути суцільними («килимовими»), коли зображення повністю заповнює площу стін, стелі або підлоги; частковими («острівними»), коли розпис не покриває площину повністю, а лише фрагментарно; та вставками («клеймо», «медальйоном»), коли зображення має невелику площу.

На прикладі розпису, виконаного тернопільською художницею Оленою Макчевою, покажемо наскільки ефектно зображення може виглядати на стіні кухні, як воно змінює атмосферу, чого неможливо було б досягти за допомогою шпалер або однотонного покриття (іл. 1) [5].

Тут змальовано пейзаж теплого сонячного дня. Нижню частину доповнено ліпниною скульптурних елементів, що складає враження ніби ми стоїмо на балконі і розглядаємо море та гори. Також з лівого боку від нас розташовані будинки, які межують з водою. Недалеко від берега бачимо декілька човнів. На поручні балкона з двох боків стоять горщики з квітами. Низ стіни викладений каменем, що імітує частинку скелі чи гори. Розпис є фігуративним та «килимовим» виконаним у глибинно-образотворчій манері. Основний колорит базується на барвах, які поширені в природі: синій, темно-зелений та охрі.

У такій ж художньо-стилістичній манері виконаний і наступний пейзажний мотив (іл. 2) на стіні коридору. Дивлячись на стінопис складається враження ніби ми стоїмо на вузькій вулиці в невеликому середземноморському містечку. З правого боку розташована кам`яна будівля, з трьома вікнами та арка. Архітектурний мотив доповнений буянням квітів: вазонах у горщиках на вікнах, сходах, тротуарі, зображенням живих рослин перед спорудою, на арці. Передано перспективу вулиці.

Також у Тернополі функціонує дизайнерська група «МО» двох художниць, випускниць ТНПУ імені В. Гнатюка – Мар`яни Дячинської та Оксани Мартинюк [3]. Особливістю їх творчої манери є подання розпису та барельєфів.